

GLAZBENE PRIČE PEĆA I VUK I INSTRUMENT ČAROBNAJAK KAO SADRŽAJ GLAZBENE AKTIVNOSTI U VRTIĆU

Milićević, Marina

Undergraduate thesis / Završni rad

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of Humanities and Social Sciences / Sveučilište u Splitu, Filozofski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:172:490427>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-10-21**

Repository / Repozitorij:

[Repository of Faculty of humanities and social sciences](#)

UNIVERSITY OF SPLIT

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

SVEUČILIŠTE U SPLITU
FILOZOFSKI FAKULTET

ZAVRŠNI RAD

**GLAZBENE PRIČE PEĆA I VUK I
INSTRUMENT ČAROBNAK KAO SADRŽAJ
GLAZBENE AKTIVNOSTI U VRTIĆU**

MARINA MILIĆEVIĆ

Split, 2024.

Odsjek za rani i predškolski odgoj i obrazovanje

Rani i predškolski odgoj i obrazovanje

Predmet: Glazba u ranom i predškolskom odgoju 2

**GLAZBENE PRIČE PEĆA I VUK I INSTRUMENT ČAROBNJAK KAO
SADRŽAJ GLAZBENE AKTIVNOSTI U VRTIĆU**

Studentica:

Marina Milićević

Mentorica:

prof. dr. sc. Snježana Dobrota

Split, rujan, 2024.

SADRŽAJ

1.	Uvod.....	1
2.	Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje	2
3.	Glazbene aktivnosti u ranoj i predškolskoj dobi.....	4
3.1	Brojalice	4
3.2	Pjevanje	5
3.3	Sviranje.....	6
3.4	Slušanje glazbe	7
4.	Utjecaj glazbe na djecu rane i predškolske dobi	9
5.	Glazbena priča kao sadržaj glazbene aktivnosti u vrtiću	11
5.1	Priča.....	11
5.2	Glazbena priča.....	12
5.3	Peća i vuk	13
5.4	Instrument čarobnjak.....	15
6.	Zaključak.....	18
7.	Sažetak	19
8.	Abstract	20
9.	Literatura.....	21

1. Uvod

U završnom radu *Glazbene priče Peća i vuk i Instrument čarobnjak kao sadržaj glazbene aktivnosti u vrtiću* na samom početku rada čitatelja se upoznaje s pojmom kurikulum, te Nacionalnim kurikulumom za rani i predškolski odgoj i obrazovanje (u daljnjem tekstu NKRPOO). Navedeno je što sve dokument NKRPOO sadrži, koja su njegova načela, vrijednosti, ciljevi, dobrobiti.

Drugi dio završnog rada odnosi se na glazbene aktivnosti u ranoj i predškolskoj dobi. U ovom dijelu rada, čitatelj se bolje upoznaje sa značenjem brojalica, pjevanja, sviranja te slušanja glazbe te kako ona utječu na dijete i na njegov razvoj, te kako se dijete u ranoj i predškolskoj dobi snalazi u samim aktivnostima.

Treći dio rada odnosi se na utjecaj glazbe na dijete rane i predškolske dobi. Ističu se poveznice glazbe i drugih dječjih sposobnosti i vještina, te kako glazba doprinosi cjelokupnom dječjem razvoju.

Četvrti dio rada odnosi se na glazbenu priču kao sadržaj aktivnosti u ranom i predškolskom odgoju. Čitatelja se upoznaje s pojmom priča i kako ona utječe na dijete. Upoznaje ga se s pojmom glazbene priče, te o njezinoj važnosti i dobrobiti za samo dijete.

U glavnom dijelu rada čitatelj se susreće s Pećom i vukom, te Instrumentom čarobnjakom, gdje može iščitati ponešto o autorima ovih glazbenih priča, o samom sadržaju priče, te ponešto o samoj priči.

2. Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje

Uobičajeno se pod pojmom kurikulum podrazumijeva cjelovit tijek odgojno-obrazovnog procesa. Pojam kurikulum označava sastavnice tog procesa u koje spadaju: ciljevi odgoja i obrazovanja, sadržaji, nastavni mediji, metode, situacije i strategije i načini evaluacije (Slunjski 2001, prema Bratko i sur., 2000, str. 157).

„Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje (NKRPOO) je službeni dokument propisan u Republici Hrvatskoj koji sadrži temeljne vrijednosti odgoja i obrazovanja djece u vrtiću“ (NKRPOO, 2014). Dokument sadrži polazišta, načela, vrijednosti i ciljeve. Polazišta samog dokumenta su načela slobode, raznolikost i otvorenost kojih se trebaju pridržavati svi u cjelokupnoj organizaciji i provođenju odgojno-obrazovnog rada u svim vrtićima u Republici Hrvatskoj (NKRPOO, 2014).

Načela su dio bitne sastavnice kojom se osigurava unutarnja usklađenost svih sastavnica kurikuluma i partnerstvo sudionika u izradi i primjeni kurikuluma. Pod načela spadaju fleksibilnost, partnerstvo vrtića s roditeljima i širom zajednicom, osiguravanje kontinuiteta u odgoju i obrazovanju, otvorenost za kontinuirano učenje i spremnost za unaprjeđivanje prakse (NKPROO, 2014).

Vrijednosti usmjeravaju odgojno-obrazovno djelovanje kako bi se osigurale individualne i društvene dobrobiti. Vrijednosti su: znanje, identitet, humanizam i tolerancija, odgovornost, autonomija i kreativnost. NKRPOO usmjeren je osiguravanju dobrobiti za dijete. Glavni cilj NKRPOO je ostvarivanje dobrobiti za cjelovit razvoj djeteta. Osiguravanje dobrobiti odnosi se na usmjerenost planiranja odgojno-obrazovnog procesa na dijete i njegovu dobrobit. Razumijevanje dobrobiti i njezinih dimenzija ostvaruje se iz znanja i vještina odgojitelja, te njegovih shvaćanja djeteta, djetinjstva, odgoja i obrazovanja, te socijalizacije. Planiranje odgojno-obrazovnog procesa usmjereno je na dobrobiti i kako ih ostvariti, a ne ciljeve, odnosno područja i sadržaje učenja. Dobrobiti su: osobna, emocionalna i tjelesna, obrazovna i socijalna dobrobit (NKRPOO, 2014).

Osobna, emocionalna i tjelesna dobrobit odnosi se na subjektivan osjećaj, odnosno biti zdrav, zadovoljan, osjećati se dobro. Ona uključuje razvoj motoričkih vještina, smirenost, samoprihvatanje djeteta (nepotiskivanje emocija, prihvatanje sebe), samopoštovanje i samosvijest djeteta, usvajanje higijenskih, prehrambenih i kretnih navika kao preduvjet zdravlja, sposobnost privremene odgode zadovoljavanja svojih potreba,

razvoj identiteta djeteta (osobnog i socijalnog), inicijativnost i inovativnost djeteta, otvorenost djeteta prema svijetu oko sebe i prema novim iskustvima (NKRPOO, 2014).

Obrazovna dobrobit se odnosi na uspješno funkcioniranje i razvijanje osobnih potencijala. Ona uključuje radoznalost i inicijativnost djeteta, kreativnost, stvaralački potencijal djeteta, percepcija sebe kao osobe koja može i voli učiti, otkrivanje radosti i korisnosti učenja, propitkivanje vlastitih ideja i teorija, stvaranje i zastupanje novih ideja, visoka uključenost djeteta u odgojno-obrazovne aktivnosti, osvještavanje procesa vlastitog učenja, samoprocjenu djeteta u području učenja, idejnu razradu i vođenje projekta, argumentirano iznošenje vlastitih načina razmišljanja (NKRPOO, 2014).

Socijalna dobrobit odnosi se na uspješno interpersonalno (socijalno) funkcioniranje i razvijanje socijalnih kompetencija. Ona uključuje razumijevanje i prihvaćanje drugih i njihovih različitosti, usklađenost s obrascima, pravilima, normama i zahtjevima socijalne grupe/zajednice, uspostavljanje, razvijanje i održavanje kvalitetnih odnosa djeteta s drugom djecom i odraslima, aktivno sudjelovanje, pregovaranje i konstruktivno rješavanje konfliktnih situacija, zajedničko djelovanje djeteta s drugima, etičnost, solidarnost i tolerancija djeteta u komunikaciji s drugima, percepciju sebe kao važnog dijela zajednice/okruženja, osjećaj prihvaćenosti i pripadanja, odgovorno ponašanje djeteta prema sebi i drugima (NKRPOO, 2014).

Važan cilj NKRPOO-a je cjelovit razvoj, odgoj i učenje djece te razvoj njihovih kompetencija. NKRPOO potiče i osnažuje razvoj osam temeljnih kompetencija za cjeloživotno učenje, koje je obrazovna politika Republike Hrvatske prihvatila iz Europske unije. Ključne kompetencije za cjeloživotno učenje su: komunikacija na materinskom jeziku, komunikacija na stranim jezicima, matematička kompetencija i osnovne kompetencije u prirodoslovlju, digitalna kompetencija, učiti kako učiti, socijalna i građanska kompetencija, inicijativnost i poduzetnost, kulturna svijest i izražavanje (NKRPOO, 2014).

Kurikulum vrtića je način provedbe NKRPOO-a u pojedinom vrtiću. Kurikulum se u svakoj ustanovi oblikuje s obzirom na specifičan kontekst, odnosno njezinu kulturu, te kulturu i tradiciju okruženja u kojoj se vrtić nalazi. Kvalitetu kurikuluma pojedinog vrtića određuju kontekstualni uvjeti u njemu, odnosno kvaliteta prostorno-materijalnog i socijalnog okruženja te organizacijska kultura, koji se kontinuirano preispituju i unaprjeđuju. Ostvarivanje kvalitetnog kurikuluma vrtića odnosi se na shvaćanju djeteta kao cjelovitog bića, kao istraživača i aktivnog stvaratelja znanja, socijalnog subjekta, kao kreativno biće, kao aktivnog građanina zajednice (NKRPOO, 2014).

3. Glazbene aktivnosti u ranoj i predškolskoj dobi

3.1 Brojalice

Brojalica je najprirodniji oblik dječjeg glazbenog izražavanja, te doprinosi razvoju dječjeg osjećaja za ritam, glazbeni pamćenje i intonacije. Za glazbeni izraz djeteta važan je sinkretizam, odnosno jedinstvenost nastajanja glazbenih, govornih i motoričkih elemenata, što se najbolje iskazuje u brojalici (Dobrota, 2012, prema Bašić, 1985).

Brojalica je glazbeno-govorni oblik komunikacije djeteta, a temelj njene konstrukcije su ritam i riječi. Jednostavna je i laka, a ujedno privlačna i posebna, te omiljena kod djece od najranije dobi. Brojalica se najčešće izgovara na jednom ili dva neodređene visine, ali se može i pjevati jednostavnom melodijom na tri do četiri tona (Marić i Goran, 2013).

Brojalica je najraniji oblik dječje kreativne igre riječima. Dijete, dok izgovara u ritmu nizove riječi ili kratke rečenice, uživa u zvučnoj igri glasova. Nije važno znače li te riječi djetetu ili ne, smisao takve igre je zadovoljstvo koje dijete osjeća u kreaciji glasova i načinu i sposobnosti na koje ju ono stvara. Ritam pokreće govornu motoriku, te dijete u ranoj dobi lakše izgovara i najteže glasove koji mu inače zadaju teškoće u svakodnevnom govoru. Također, kod brojalica djeca s mucanjem imaju mogućnost točno izgovarati riječi (Marić i Goran, 2013).

Prema raznim autorima, brojalice se prema sadržaju mogu podijeliti u tri skupine. Prva skupina su konkretne brojalice, odnosno stvarne brojalice koje imaju razumljiv sadržaj. To su brojalice poput „Išo medo u dućan“, „Jedna vrana gakala“. Druga skupina su besmislene brojalice, odnosno brojalice koje sadrže riječi koje ništa konkretno ne znače, odnosno nemaju smisao. Kod besmislenih brojalica nije važan govorni smisao, već zvučno izražavanje. Besmislene brojalice su brojalice poput „En ten tini“, „Mali crni pesek“. Treća skupina su kombinirane brojalice u kojima se izmjenjuje konkretni (stvarni) i besmisleni tekst. To su brojalice poput „Eci peci pec, ti si mali zec“, „En ten dore“ (Dobrota, 2012).

Brojalice se u narodu koriste od davnina. Najčešće je brojalica vesela ritmizirana govorna stvaralačka dječja igra. Te je zbog svog ritma djeci zanimljiva, te je uče, smišljaju nove i mijenjaju prema svojim željama i kreativnosti. Tako se brojalice kroz dječju igru prenose usmenom predajom generacijama. U najranijoj dobi, dijete se može brojalicom igrati samostalno. No, uloga brojalice dobiva na važnosti malo kasnije, odnosno u petoj/ šestoj godini, u kolektivnim igrama, kada zbog svog društvenog karaktera pomaže u socijalizaciji djece. Također, brojalica može doprinijeti osmišljavanju novih aktivnosti, gdje pomaže uvesti u različite sadržaje i oblike raznih igara (Marić i Goran, 2013).

3.2 Pjevanje

Pjevanje je glazbeno izražavanje ljudskim glasom, te je ujedno i jedan od najstarijih oblika muziciranja. Može se pjevati uz instrumentalnu pratnju ili bez nje, odnosno a capella. Prema građi skladbe može biti jednoglasno ili višeglasno, prema izvedbenom sastavu dijeli se na solističko, u duetu, tercetu, kvartetu, kvintetu, sekstetu, septetu, oktetu, nonetu i zbornu, odnosno muški, ženski, mješoviti i dječji zbor.

Pjevanje i sama pjesma imaju veliku ulogu u dječjem rastu i razvoju. Slušanjem pjesama i pjevanja dijete razvija i unaprjeđuje svoj emocionalni svijet, te upoznaje stvari, osobe i događanja oko sebe. U ranoj i predškolskoj dobi djeca uče nesvjesno, oponašanjem i imitacijom odraslih. Pjesme koje odrasli pjevaju, djeci trebaju biti razumljive, jasne i razgovijetne, tako djeca uče riječi, pamte tekst pjesme, te i ona sama pjevaju. Pjesme koje se pjevaju djeci kako bi ih upamtila, često se pjevaju s radošću i uživanjem (Marić i Goran, 2013).

Manasteriotti ističe kako je pjevanje najteža i najsloženija glazbena aktivnost za djecu od prve do treće životne dobi, te se iz to razloga pojavljuje kasnije. Dijete kada sluša često pjesme prikladne svojoj dobi u trećoj godini života pokušava ih pjevati, pjevanje je za dijete korisno, no samo ako se izvodi pravilno, odnosno ako se njegov glas čuva i ne oštećuje. Preglasno pjevanje ili vikanje može naštetiti dječjem glasu (Manasteriotti, 1982).

Prema Dobrota (2012) cilj aktivnosti pjevanja je usvajanje i izvođenje određene pjesme. Široko postavljen cilj konkretizira se zadacima koji sadrže usvajanje teksta i melodije pjesme, zatim razvijanje intonacijskih i ritamskih sposobnosti, te razvijanje glazbenog pamćenja. Opseg dječjeg glasa mlađe predškolske dobi iznosi $e_1 - a_1$, a djeca starije predškolske dobi $d_1 - h_1$ (Dobrota, 2012).

U prvoj godini života dijete uglavnom samo sluša zvukove oko sebe, no u drugoj godini pjevušenje se razvija kada dijete pokušava pjevati imitirajući odraslu osobu, te postaje svjesno mogućnosti svoga glasa. U trećoj godini dijete se pridružuje pjevanju odrasle osobe, te je tada potrebno pjevati pjesme čiji sadržaj je djeci zanimljiv, jasan i razumljiv, melodija treba biti laka i pamtljiva, a ritam jednostavan. Najprikladnije pjesme su one u kojima se pojedini dijelovi ponavljaju ili se pojavljuje onomatopeja, zato što takve pjesme djeca najbrže i najlakše pamte (Marić i Goran, 2013).

Kada se djeci pjevaju primjerene pjesme, razvija se dječji glas, glazbeni sluh, osjećaj za ritam, govor, te obogaćuje dječji rječnik. U trećoj godini dijete također sudjeluje u grupnim ili zajedničkim aktivnostima s drugom djecom, te tako zajedničko pjevanje pridonosi razvoju dječje emocionalne i socijalne zrelosti. Svako dijete je individualno, te se u toj fazi razlikuje i

dječje pjevanje, te svakom djetetu treba pristupiti individualno, ovisno o njegovim mogućnostima i sposobnostima. Odrasla osoba treba pjevati pjesme na intonaciji i u opsegu dječjeg glasa primjerenog dječjim mogućnostima (e_1-a_1) (Marić i Goran, 2013).

Cilj pjevanja u odgojnim skupinama u drugoj i trećoj godini je poticanje djece da prate melodiju i tekst pjevajući pjesme koje im odgojitelj pjeva kako bi otkrili mogućnost svoga glasa. Kada djeci često ponavljamo određenu pjesmu, može se očekivati da će ju djeca upamtiti i djelomično s nama pjevati. U drugoj i trećoj dobi, cilj pjevanja nije učenje djece točnom pjevanju pjesmica, već otkrivanje vlastitih mogućnosti (Marić i Goran, 2013).

Dijete ponekad izmišlja svoju melodiju na postojeće riječi pjesme, a može i izmišljati nove riječi na poznatu melodiju. Dječju aktivnost potrebno je poticati jer takav način pjevanja ima velik utjecaj na cjelovit razvoj djeteta. Dijete stječe samopouzdanje i samopoštovanje, upoznaje vlastite pjevačke i stvaralačke sposobnosti, razvoj govora, te emocionalni i intelektualni razvoj. Važno je kod svakog djeteta poticati i buditi radost pjevanja. Za prvu, drugu i treću godinu djetetovog života nije važan sam rezultat, izvedba pjesme, već je važna djetetova želja za pjevanjem. Svaki djetetov pokušaj pjevanja treba se pohvaliti, te s djetetom veseliti (Marić i Goran, 2013).

3.3 Sviranje

Sviranjem instrumenata djeci potiče se razvoj njihove želje za glazbom, te psihomotorike. U vrtiću dječji susret sa sviranjem počinje upotrebom malih instrumenata, odnosno udaraljki koje su glavni dio sastava Orffova instrumentarija ili izradom vlastitih instrumenata. Sviranje pruža mogućnost svakom djetetu da se uključi, neovisno o razini njegove glazbene sposobnosti (Valter, 2017). „Neposredni kontakt s glazbalima (štapići, zvečke, trokutići, zvončići, činele, mali bubnjevi i dr.) od kojih svaki ima svoj vlastiti lijep zvuk, otvara mogućnost svakom djetetu da muzicira u skladu sa svojim glazbenim sposobnostima, svojom maštom i težnjama“ (Makjanić i Završki, 1979, str.7).

U ranom i predškolskom odgoju, u vrtićima, sviranje instrumenata najčešće se provodi uz pjevanje, slušanje glazbe ili slobodno istraživanje instrumenata. Kod prvog susreta s instrumentima za djecu je važno samo istraživanje zvukova i mogućnosti koje instrumenti proizvode, cilj nije da djeca proizvode točne zvukove s ritamskim i tonskim elementima. Kako djeca rastu i razvijaju se, razvijaju se i njihove motoričke sposobnosti, te vježbom s vremenom usavršavaju koordinaciju pokreta koji su potrebni za sviranje glazbenih instrumenata (Mendeš i Dobrota, 2022).

3.4 Slušanje glazbe

„Čovjek slušanjem osjeća i doživljava glazbu nevidljivim putem, svojom unutrašnjom, intelektualnom i emocionalnom aktivnošću“ (Marić i Goran, 2013, str. 121). Glazba perceptivnim, odnosno slušnim putem dopire i u najranijoj dobi do čovjeka. Temeljni čimbenici razvitka glazbene osjetljivosti i mogućnosti doživljaja glazbe su nasljeđe, utjecaj okruženja, samoaktivnost i interes djeteta (Marić i Goran, 2013).

Prema znanstvenim istraživanjima, smatra se da dijete već u utrobi s majkom sluša glazbu, doživljava zvučni sklad, snagu ritma, te buku. Djeca vole glazbu, posebno onu koju slušaju već od prvih dana. Takva glazba u njima budi radost, smiruje ih, jača, oblikuje njihovu maštu, potiče na ples i razne aktivnosti. Ako djeca često slušaju umjetničku glazbu, razvijaju sposobnost doživljavanja, uočavaju ono lijepo u glazbi, te utječe na njihov senzibilitet sluha i jača njihovu muzikalnost (Marić i Goran, 2013).

Glazba je u najranijoj dobi važna za dječji razvoj. Važno je da odrasla osoba često pjeva jer se pjesmom upućenom djetetu stvara čvrsta emocionalna veza između odrasle osobe i djeteta. Dijete rado sluša glas, nego instrument, jer ga povezuje po boji glasa s osobom koja pjeva i koju već raspoznava po boji glasa (Marić i Goran, 2013).

„Cilj slušanja mogli bismo definirati kao upoznavanje umjetničkih i narodnih skladbi. I ovdje se cilj konkretizira zadacima, kao što su slušno percipiranje glazbeno izražajnih sastavnica skladbe (izvođačkog sastava, tempa, dinamike, ugođaja, glazbenog oblika i sl), razvoj glazbenog pamćenja i sl“ (Dobrota, 2012, str.29).

Slušanje se dijeli na pasivno i aktivno slušanje. Slušanje kao dio glazbene aktivnosti mora biti aktivno. Aktivno slušanje je slušanje sa zadacima koji se odnose isključivo na glazbeno izražajne sastavnice glazbenog dijela i koje se postavljaju neposredno prije slušanja. Kod rješavanja ovih zadataka, djeca se služe samo sluhom. Kod aktivnosti aktivnog slušanja postoje faze odvijanja same aktivnosti. Na samom početku djecu se motivira glazbenom ili neglazbenom motivacijom. Glazbena motivacija odnosi se na ritamski i melodijski diktat, vježbe disanja i sl., a neglazbena motivacija odnosi se na čitanje priča, gledanje slika, igre asocijacija i sl. Nakon motivacije, slijedi najava skladbe gdje se prezentira ime skladbe i skladatelj. Dovoljno je samo spomenuti odakle dolazi skladatelj, kako je živio, pokazati njegovu fotografiju. Prvo slušanje odnosi se na određivanje ugođaja i izvođača. Izvođači se određuju gledanjem slika instrumenata, a ugođaj oznakama smajlića i slike instrumenta. Drugim slušanjem određuje se tempo. Skladba se prati pokretima ruku. Treće slušanje određuje se dinamika, postupak je jednak kao i za tempo, osim što umjesto ruku promjene dinamike

prate pokreti tijela. Četvrto slušanje određuje se glazbeni oblika, odnosno slušanjem određuju samu shemu skladbe (npr. a b a). Završni dio aktivnosti odnosi se na ispunjavanje glazbenog listića i izražavanje doživljaja skladbe likovnim izrazom ili pokretom (Dobrota, 2012).

Pasivno slušanje glazbe odnosi se na slušanje glazbe u pozadini, dok se bavimo nekim aktivnostima, odnosno dok nam svijest i pažnja nisu usmjereni na samu skladbu. Najčešće se odvija kada su djeca samostalno i svojevolumeno podijeljena u razne aktivnosti i igre. Važno je naglasiti kako dok glazba svira se treba ponašati sasvim normalno, odnosno normalnim tonom se obraćamo djeci i ne usmjeravamo njihovu pažnju na skladbu u pozadini. Također, važno je da djeca ne slušaju skladbe konstantno, te da imaju pauze od skladbi kako bi mogli samostalno pjevati (Gospodnetić, 2011).

U dobi od tri do šest mjeseci dijete organizirano sluša glazbu jednu do dvije minute kad je potpuno budno, odnosno nakon spavanja i petnaestak minuta nakon hranjenja. Dijete s ugodom sluša pjesme i glazbu izvedenu na nježnim instrumentima. U dobi od sedam do devet mjeseci dijete može slušati pjevanje i sviranje oko minut i pol do dvije minute, uz kratke prekide skladbe. U ovoj dobi razvija se i raste dječji interes za okolinu, odnosno za djecu, životinje, igračke. Tako pjesme s tim sadržajem djeci privuku pozornost, jer uz slušanje uvodimo igračke, životinje i predmete koji se spominju i vežu uz samu skladbu koju dijete tada sluša. U dobi djeteta od devet do dvanaest mjeseci, dijete je kod slušanja glazbe aktivnije. Stavlja ga se u sjedeći položaj kako bi moglo bolje promatrati, a na skladbu reagira gukanjem, pokretima i pjevušenjem (Manasteriotti, 1982).

U toku druge godine djetetovog života dijete se uči aktivno slušati glazbu, kod djeteta se potiče razvoj koncentracije pažnje i glazbeni sluh. Zbog nestabilnosti dječje pažnje, biraju se kratke kompozicije, jednostavne po građi. Zadnje tromjesečje druge godine dijete sluša najčešće vokalnu glazbu, dječje pjesmice, te tekstove čije dijete samostalno može razumjeti i shvatiti. Uz vokalnu, djetetu se uključuje i instrumentalna glazba, dijete se stavlja u sjedeći položaj, jer tada je njegova pažnja usmjerena na glazbu. Ako se slušanje skladbe provodi s grupom djece, te ako neko dijete narušava tišinu i smeta drugoj djeci, tada se izvođenje prekida sve dok se dijete ne umiri. Takav postupak uči djecu da steknu naviku da miruju za vrijeme izvođenja skladbe i da u slušanju glazbe ne ometaju drugu djecu (Manasteriotti, 1982).

Tijekom treće godine djeci se razvijaju glazbene sposobnosti, odnosno pažljivo slušanje i pamćenje glazbe. Djeca nepomično, pažljivo i koncentrirano slušaju glazbu, tiho i nečujno sjedeći mirno pet minuta, ne osvrću se na druge podražaje. Često djeca znaju protestirati ako ih nešto ometa u njihovom pažljivom slušanju. Dijete uživa u koncentriranom slušanju, te ne osjeća potrebu za reakcijom pokreta ili glasa (Manasterotti, 1982).

4. Utjecaj glazbe na djecu rane i predškolske dobi

Živimo u brzom vremenu, uz društvene mreže i internet, te je tako raznovrsna glazba dostupna konstantno svima. Djeca se s njom susreću od malih nogu, dostupna im je uvijek i svugdje. Za razliku od prošlih vremena, kada je život išao sporije, nije bilo društvenih mreža i interneta i raznovrsna glazba bila je dostupna samo onima koji je sami izvode ili slušaju na nekim događanjima (Nikolić, 2018).

Nikolić (2018) ističe kako se glazba danas koristi u skroz drugačije svrhe, odnosno da se koristi za upravljanje vlastitim raspoloženjem i uzbuđenjem, ali i kako bi se stvorilo okruženje u kojem pojedinac može upravljati i manipulirati ponašanjem drugih ljudi (Nikolić, 2018). „Tehnološki napredak koji je donijelo suvremeno doba utjecao je na pojavu novih tehnika istraživanja i time omogućio bolje razumijevanje načina na koji glazba može unaprijediti intelektualni, socijalni i osobni razvoj djece i mladih, (Nikolić, 2018, str. 140 prema Hallam, 2010).

Nikolić (2018) ističe kako je glazba postala sastavni dio naše svakodnevice, te da bi zbog njezine dobrobiti za pojedinca i njegovog funkcioniranja u društvu kvalitetno glazbeno obrazovanje trebalo biti dostupno svima. Pričajući o holističkom pristupu obrazovanja, ističe se kako samo svestrano dijete može razviti sve svoje potencijale i ostvariti se s pomoću odgojno-obrazovnog sustava (Nikolić, 2018). No, istraživanja su pokazala kako muzikalnost nema samo mali broj darovitih pojedinaca (Nikolić, 2018, prema Creech i Ellison, 2010), već da većina populacije ima određenu razinu glazbene sposobnosti (Nikolić, 2018, prema Sloboda, 1993), te da su djeca zapravo od najranijeg djetinjstva „glazbeno angažirani“ u svojoj svakodnevici (Nikolić, 2018, prema Creech i Ellison, 2010).

Smatra se kako je dijete još u prenatalnom razdoblju izloženo glazbenim podražajima, uključujući majčino pjevanje ili neki drugi oblik glazbe koji u utrobi može percipirati. Nakon rođenja dijete prima glazbene podražaje iz okruženja, pjevanje i sviranje ukućana, te preko nekih uređaja masovnih medija. Dijete tada postaje glazbeno aktivno od glasovnog komuniciranja s majkom, imitiranja pjevanja pa sve do spontanijih dječjih pjesmica u oblicima igre (Nikolić, 2018).

„Glazba je moćno oruđe koje na dijete vrši puno jači utjecaj od same ljepote umjetnosti od koje je sazdana.“ (Pavić, 2018, prema Goddard i Blythe, 2008.) Glazba utječe na razvoj vještina koje dijete pripremaju za čitanje i pisanje koje slijede kasnije u budućnosti. Glazba također pomaže razvoju lijeve strane hemisfere mozga, u njoj se razvijaju razne sposobnosti (sposobnosti numeričkih vještina, ekspresivnog jezika, razlikovanja zvukova i vremenskog

usklađivanja). Razvijanje ovih vještina potrebno je za razvoj kratkoročnog pamćenja (Pavić, 2018).

Šmit (2001) ističe kako glazba pomaže djeci u razvijanju govornih vještina. Osnovne sastavnice govora su ritam, intenzitet, intonacija, napetost i pauza što je ujedno i poveznica glazbe i govora (Pavić, 2018: prema Šmit, 2001). Razvoj prostorne inteligencije je također povezan s glazbom jer djeca koja su u dodiru s kvalitetnim glazbenim oblicima, puno bolje percipiraju prostor, te se u istom bolje snalaze (Pavić, 2018, prema Goddard i Blythe, 2008).

Goddard i Blythe (2008) smatraju kako glazba snažno utječe i na razvoj predmatematičkih vještina. Ističu kako je rimski filozof Anicius Boethius (6.stoljeće) glazbi dao opis „broja koji postaje čujan“, stoga smatraju da će djeca koja čuju glazbu, lakše čuti brojeve (Pavić, 2018, str. 6, prema Goddard i Blythe, 2008).

„Poticanjem glazbom i njenim elementima otkrivaju djetetu jedan posve novi svijet, koji neće doprinijeti samo usvajanju glazbe kao umjetnosti, već i poticanju ovladavanja kretanja ravnotežo,. Finom motorikom ruku i prstiju, poticanjem osjetilnog slušanja, usvajanja kako neverbalne komunikacije, tako i govora, shvaćanja i socijalnog ponašanja“ (Franolić, 2018, str. 4 prema Vrbanić, 2008, str.31).

Djeca imaju prirodnu potrebu za kretanjem, što im se ne smije onemogućavati, već ih je potrebno poticati. Kroz glazbu, dijete može savladati različite oblike i načine kretanja. Elementom glazbe, odnosno različitim tempom i ritmom, dijete zadovoljava svoju potrebu za kretanjem i tako svladava različite načine kretanja. Kod starije djece, ovladavanje različitim tempom doprinosi boljoj koncentraciji i boljoj motorici (Franolić, 2018, prema Vrbanić, 2008).

Pokušavajući protumačiti način na koji su učenja glazbe i intelektualne sposobnosti povezane, dolazi se do nekoliko mogućih objašnjenja. Schellenberg (2005) za jednu mogućnost ističe kako je glazbena nastava slična školskoj, stoga su intelektualne dobrobiti pohađanja škole povećane pozitivnim utjecajem dodatnog školovanja na intelektualne sposobnosti. Odnosno glazbena poduka je posebna jer predstavlja aktivnost koja je slična školi koju djeca vole i sama biraju. Druga mogućnost je da veza proizlazi iz sposobnosti koje glazbena obuka vježba i unaprjeđuje, odnosno sposobnosti koje uključuju usmjerenu pozornost i koncentraciju, pamćenje, finu motoriku, ekspresiju emocija. Veza između učenja glazbe i intelektualnih sposobnosti može biti posljedica poboljšanja u jednoj sposobnosti ili određenog sklopa sposobnosti, odnosno više čimbenika. Treća mogućnost je da glazba potiče intelektualni razvoj zbog svoje apstraktne prirode, odnosno vježbanje apstraktnog mišljenja i prepoznavanje sličnosti glazbenog sadržaja, može potaknuti intelektualni razvoj (Nikolić, 2018, prema Schellenberg, 2005).

5. Glazbena priča kao sadržaj glazbene aktivnosti u vrtiću

5.1 Priča

U književnosti poznajemo nekoliko različitih značenja riječi *priča*. Značenje koje se veže uz narodnu priču je usmeno pričanje, odnosno kazivanje. Priča je još i kratka pripovijetka o nekoj povijesnoj ili izmišljenoj osobi, događaju ili kraća pripovijetka, kao umjetnička tvorevina u prozi, odnosno novela.¹

U dječjoj priči, odrednicom priče se smatra bilo kakvo odstupanje od stvarnosti. Priča je građena na bilo kakvom odstupanju od stvarnog svijeta kakvog možemo upoznati osjetilima. Glavne karakteristike priče su fantastičnost, čarobnost i čudesnost, odnosno svako odstupanje od realnog (Crnković, 1971).

Priča ima veliki doprinos u bogaćenju djece i njihovog razvoja, te u njihovom boljem razumijevanju svijeta kroz zabavu. Priča ujedno ima i pozitivan utjecaj na socio-emocionalni, kognitivni, govorno- komunikacijski i etički razvoj. Osnovu priča čine simboličke radnje, kroz koje djeca postupno spoznaju svijet koji ih okružuje (Velički, 2013). Autorica ističe kako odabir priče za djecu je velik i zahtjevan zadatak. Najvažnije je shvatiti da je svako dijete individua, te da je jedinstveno i različito od drugih. Potrebno mu se je na takav način posvetiti i prilagoditi, te odabrati odgovarajuću priču. Razvojne karakteristike svakog djeteta utječu na ono što dijete zanima, što mu je poznato i što ga motivira, također veliku ulogu u djetetovim interesima i reakcijama imaju faktori poput odnosa unutar obitelji, svakodnevna rutina, te okruženje u kojem se dijete nalazi. Iznimno je važno da se prilikom odabira priče, pripovjedač stavi u perspektivu djeteta kako bi mogao razumjeti samo dijete i njegov svijet. Potrebno je omogućiti djetetu da se u priči poistovjeti s likovima i situacijama, te da se osjeća povezano i blisko radnji priče (Velički, 2013).

Velički (2013) ističe kako priče imaju iznimnu moć da daju djeci snagu i stabilnost. Djeca zbog svoje prirodne potrebe za slušanjem priča, često izražavaju vlastitu želju da im odrasli pričaju priče. Priča za dijete ima dublje značenje, te utječe na različite razvojne aspekte, ujedno uz način zabave, već je i način komunikacije kroz koji dijete može izraziti, prepričati, te ujedno i proživjeti različite doživljaje. Djeca se kroz priče susreću, te suočavaju s različitim situacijama, osjećajima, te tako razvijaju svoju emocionalnu inteligenciju, empatiju i razumijevanje svijeta oko sebe (Velički, 2013).

¹ https://hjp.znanje.hr/index.php?show=search_by_id&id=eVdvUBM%3D Posjećeno 25.05.2024

5.2 Glazbena priča

Glazbenu priču nije lako definirati. Proučavajući literaturu, zapaženo je kako nekolicina autora zapravo spominje sam pojam glazbene priče. Tema, sama po sebi, nedovoljno je razrađena, te svaki autor navodi svoje objašnjenje koje smatra prikladnim za sam pojam.

Njirić (2001) je glazbenu priču definirao kao književno-glazbeni oblik novijeg doba, te navodi kako je među mlađim slušateljima postao iznimno omiljen, a potaknut je razvojem radiofonije i industrije gramofonskih ploča (Njirić, 2001). Gabelica i Težak (2017) navode pojam zvučna priča za svaku audiopriču koja se sastoji od tonova, zvukova i šumova (Gabelica i Težak, 2017). A Petričević (2018) koristi pojam ozvučena priča (Petričević, 2018).

U iščitanoj literaturi ne susrećemo se s podjelom glazbene priče koja je prihvaćena u glazbi. Unatoč navedenom, autor Njirić (2001) navodi tri različita odnosa glazbe i teksta prema kojima bi se mogle i formirati vrste glazbene priče, odnosno sama podjela glazbene priče. Prvo navodi glazbu koja neprestano prati zbivanje. Pod drugim, autor smatra glazbu koja povremeno prati zbivanje, u kratkim odlomcima, odnosno istodobno s tekстом ili samostalno, a kao primjer takve vrste je Peća i vuk. Broj tri sadrži samostalne zaokružene cjeline kao što su popijevke, plesovi, kao što je Crvenkapica (Njirić, 2001).

Lenzi (2004) ističe kako se bajka i glazba privlače, te kada se bajci pridruži glazba, doživljaj postaje pojačan, udvostručen. Zvukovi dodaju niz senzacija, sposobnih da potaknu osjećaje i stanje uma koje se kod same priče pobuđuje tek djelomično. U procesu stvaranja jedne uglazbljene priče, glazba preuzima čarobnu funkciju usklađivanja i prikazivanja mašte. Takva glazba, odnosno glazba u glazbenim pričama je glazba povezana s riječima i slikama same priče, te tako doprinosi drukčijem doživljaju same priče (Lenzi, 2004).

Pjesma je važna za cjelovit razvoj djeteta. Glazba kod djece izaziva emocije, potiče raspoloženje u raznim aktivnostima, stvara pozitivnu atmosferu koja je za djecu iznimno važna. Za rad s djecom odabire se glazba koja u sebi sadrži umjetničku i odgojnu vrijednost jer takva pjesma djeluje na dječje emocije, odgaja umjetnički ukus djece, te razvija pozitivne karakterne osobine. Kod djece predškolske dobi odabiru se pjesme s jednostavnim, jasnim i razumljivim tekстом, jer djecu najviše zaokupi tekst pjesme, koji im omogućuje shvaćanje njenog sadržaja. Sadržaj priče održava dječji interes, omogućava da se pjesma ponavlja, te na tako djeca lakše usvajaju i brže pamte (Manasteriotti, 1987).

5.3 Peća i vuk

Peća i vuk je simfonijska priča namijenjena za djecu, a skladana je za pripovjedača i orkestar. Duhovita je i zanimljiva priča o hrabrom dječaku Peći, koju pripovijeda dramski glumac, a ostale likove u priči prikazane su glazbenim instrumentima.²

Autor simfonijske priče Peća i vuk, Sergej Sergejevič Prokofjev, ruski je skladatelj, dirigent i pijanist. Rođen je u Ukrajini, 23. travnja 1891., a umro je u Moskvi, 5. ožujka 1953. Sklonost prema glazbi pokazao je već u najranijem djetinjstvu, kada je s pet godina skladao svoju prvu skladbu za glasovir. Upisao se na Konzervatorij u Sankt Petersburgu, diplomirao kompoziciju, te glasovir i dirigiranje, nakon čega se seli u London. Pisao je za različite izvoditeljske sastave, te se smatra jednim od najistaknutijih modernih skladatelja simfonija. Napisao je 14 opera, devet baleta, te filmsku glazbu za filmove *Aleksandar Nevski* i *Ivan Grozni*. Smatra ga se jednim od najvećih ruskih skladatelja 20.stoljeća.³

Priča kreće tako da se na početku slušatelj upoznaje s Pećom i njegovim djedom, a ostali likovi dolaze postepeno u radnju priče. Peća i djed žive zajedno u kući pokraj livade. Peća je na livadi ispred kuće, a na najvišoj grani nalazi se ptičica, Pećina najbolja prijateljica. Pojavljuje se patka, sretna jer Peća nije zatvorio vrtna vrata, te se pojuri u baru na livadi. Ptičica je ugledala patku, te se i ona spustila u baru pokraj stabla na livadi. Patka i ptičica stale su se nadmetati („Kakva si ti ptica kada ne znaš letjeti? Kakva si ti kad ne znaš plivati?“).⁴

Dok su se one nadmetale, dođe mačak, koji sam sa sobom komentira kako je ptičica slatki doručak. Mačak krene prema ptici, no Peća ga uoči, te viknu ptičici da pazi, a ona brzo odleti na stablo. Patka kvače na mačka, a on kruži oko stabla, te razmišlja dok on dođe do vrha kako će ptičica već otići. Na vratima kuće tada se pojavi djedica, koji nije bio baš sretan što je Peća vani. Djedica se brine što bi bilo da se vuk pojavi, no Peća mu kaže da se hrabri dečki ne boje vuka. Djedica odvuče Peću u kuću, te zaključa vrtna vrata kako bi bili sigurni. Vuk dođe, mačak se uzvere na stablo, a patka potrči iz bare. Vuk je uoči, potrči brže, uhvati je, te ju proguta. Mačak je na stablu bio na jednoj grani, a ptičica na drugoj, što dalje od mačka. Vuk se vratio, kružio oko stabla, te proždrljivo promatrao mačka i ptičicu.⁵

Peća je stajao iza vrtnih vrata i bez straha promatrao. Otrčao je u kuću, uzeo debeli konopac i popeo se na zid. Jedna grana od stabla oko koje je vuk kružio, sezala je sve do zida.

²<https://www.culturenet.hr/s-s-prokofjev-peca-i-vuk-simfonijska-prica-za-djecu/39949>
Posjećeno 22.05.2024.

³ <https://www.enciklopedija.hr/clanak/prokofjev-sergej-sergejevic> Pristupljeno 22.05.2024.

⁴ <https://www.youtube.com/watch?v=ZbLU8CvC-Sc> Posjećeno 25.05.2024.

⁵ <https://www.youtube.com/watch?v=ZbLU8CvC-Sc> Posjećeno 25.05.2024.

Peća je uhvatio granu, popeo se na stablo, te poslao svoju prijateljicu ptičicu da s oprezom leti oko vuka i da pazi da je ne uhvati. Ptičica je krilima gotovo dodirivala vučju njušku. Peća na konopcu napravi petlju, lagano je spusti, uhvati vuka za rep, te povuče konopac iz sve snage. Vuk se krenuo boriti kako bi se oslobodio, no Peća zaveže konopac za stablo, te što je vuk više skakao, to se petlja sve čvršće stezala.⁶

Lovci su iz šume išli za vučjim tragovima i pucali iz puške. Peća im s drveta viknu da ne pucaju, te da su ga njegova prijateljica ptičica i on već uhvatili. Predloži im da mu pomognu, te da ga odnesu u zoološki vrt. Svi zajedno su krenuli i odnijeli vuka u zoološki vrt. Na čelu ponosno je stajao Peća, za njim lovci koji nose vuka i na kraju djedica i mačak. Djedica gundajući prati povorku pitajući se što bi bilo da Peća nije uhvatio vuka. Ptičica je letjela poviše povorke, sretna što su Peća i ona hrabri, te što su uspjeli uhvatiti vuka. A patka kvače u truhu vuka, jer ju je vuk u žurbi živu progutao.⁷

Svaki lik u priči predstavljao je jedan instrument. Flauta je predstavljala ptičicu, oboa razigranu patku, a klarinet mudru mačku. Djedica je prikazan kroz zvuk fagota, vuk kroz tri roga, lovci kroz timpane, odnosno velike bubnjeve, a Peća je prikazan kroz zvuk gudačkih glazbala.⁸ Slikovnica je napisana prema skladbi, a glazbu i tekst napisao je sam Prokofjev. Slikovnica je pogodna za upoznavanje djece s dobrom i kvalitetnom glazbom, te stvaranje glazbene kulture kod djece.⁹

Glazbena priča Peća i vuk može se pronaći na policama u obliku slikovnica, a ujedno i na internetu kao audiopriča za djecu, te i kao animirani film W.Disneya.¹⁰ Audiopriča na internetu kreće tako da pripovjedač predstavlja svakog lika kroz svoj instrument, koji nakon toga zasvira. U priči, pripovjedač kaže nekoliko rečenica, nakon čega se čuje instrument, koji se mijenja ovisno o liku koju je trenutno na sceni. Iako napisana za orkestar i recitatora, Prokofjev je simfonijsku bajku posvetio mladima kako bi ih upoznao sa zvukovnim obilježjima orkestralnih instrumenata. Priča traje tridesetak minuta, no uzimajući u obzir trajanje dječje koncentracije, primjereno je priču kod slušanja podijeliti u nekoliko dijelova.¹¹

⁶ <https://www.youtube.com/watch?v=ZbLU8CvC-Sc> Posjećeno 25.05.2024.

⁷ <https://www.youtube.com/watch?v=ZbLU8CvC-Sc> Posjećeno 25.05.2024.

⁸ <https://www.youtube.com/watch?v=ZbLU8CvC-Sc> Posjećeno 25.05.2024.

⁹ <https://stadaslusamdanas.wordpress.com/2012/11/04/05-11-sergej-prokofjev-peca-i-vuk/> Posjećeno 25.05.2024

¹⁰ https://eprints.ugd.edu.mk/14929/1/5_simpozij.pdf#page=55

Tomaš, S., & Dobrota, S. (2015). Posjećeno 25.05.2024.

¹¹ https://eprints.ugd.edu.mk/14929/1/5_simpozij.pdf#page=55

Tomaš, S., & Dobrota, S. (2015). Posjećeno 25.05.2024.

5.4 Instrument čarobnjak

Autor glazbene priče Instrument čarobnjak, Branimir Sakač, hrvatski je skladatelj. Rođen je 5. svibnja 1918., a umro u Zagrebu 29. listopada 1979. Studirao je kompoziciju na Muzičkoj akademiji u Zagrebu. Bio je profesor na Srednjoj školi Muzičke akademije u Zagrebu, dirigent orkestra Radio Zagreba, šef glazbenog odjela Radio Rijeke, profesor na Glazbenoj školi Vatroslav Lisinski u Zagrebu, direktor Jugoslavenske glazbene tribine u Opatiji, direktor Muzičkog biennala Zagreb, te profesor na Akademiji umetnosti u Novom Sadu. Utemeljio je eksperimentalnu grupu FONAT (Fonoplastički atelje-teatar). Skladao je orkestralnu, vokalnu, vokalno-instrumentalnu, komornu i solističku glazbu (osobito za glasovir), te glazbu za magnetofonsku vrpcu. Dobio je nagradu *Vladimir Nazor* za životno djelo.¹²

Noćni čuvar u velikoj trgovini već je odavno ugasio posljednja svjetla. Nije prodirao ni tračak svjetla kroz velika okna trgovine, jer su bila dobro zastrta, a buka u gradu bila je sve tiša. U velikoj trgovini vladao je mir, mrak i dosada.¹³

Mjesec je iznad krova susjedne kuće zavirio u trgovinu. U trgovinu su došli novi instrumenti, koji su mogli svirati tužno, veselo, tiho i jako. Bilo ih je toliko mnogo da ih se nije moglo nabrojati. Stajali su poslagani u redu, jedan prema drugome, a oko njih je sve bilo strano i nepoznato. Bilo im je vrlo dosadno, sve dok mjesec nije zasjao i provirio u trgovinu. To je potaknulo jedan instrument da protegne svoje drvene udove, odnosno ksilofon ili drvo na kojem se svira. Odsvirao je pjesmicu, te tako pozdravio mjesec. Ksilofon za sebe smatra kako je interesantan instrument, te da je interesantniji od one obične violine koja samo stoji u kutu. Mjesecu se nije svidjelo da ksilofon tako smatra o svojoj prijateljici violini. Mjesec je bio u pravu jer se baš u tom trenutku violina uvrijeđeno javila. Violina kako bi se dokazala ksilofonu pokaže mu što sve može, te naglasi kako je najopuštenija kada je u društvu svojih prijatelja. Pozove svoje prijatelje, koji su joj se rado pridružili i podržali je.¹⁴

Oglasio se ljutito veliki limeni instrument, helikon, kojem ksilofon i violina svojim razgovorom i dokazivanjem nisu dopuštali da zaspe, što ga je jako razljutilo. Helikon također može sve što i oni, te im je odlučio pokazati svoje znanje. No, samo mu je prijatelj bubanj uzviknuo bravo i potaknuo ga velikom pljeskom. Violončelo se javlja i moli da poslušaju i

¹²<https://www.enciklopedija.hr/clanak/sakac-branimir> Posjećeno 25.05.2024.

¹³ https://www.youtube.com/watch?v=xbK0Yfaz1Jk&list=OLAK5uy_kGCLhBJOWf3b0O3BZahyXl-IHehq1FH5E&index=1 Posjećeno 25.05.2024.

¹⁴ https://www.youtube.com/watch?v=xbK0Yfaz1Jk&list=OLAK5uy_kGCLhBJOWf3b0O3BZahyXl-IHehq1FH5E&index=1 Posjećeno 25.05.2024.

njega, te i on pokaže svoje znanje. Violončelo smatra za sebe da je osjećajan. Kada je violončelo odsviralo sve što zna, javio se kontrabas, koji je pohvalio violončelo i helikon. Kontrabas, također, odluči prikazati ostalim instrumentima svoje duboke tonove. Mjesec se divio mudrosti kontrabasa koji je istaknuo kako su svi različiti i imaju različite tonove. Smatra da najbolje zvuče onda kada se sjedinu i nastupaju svi zajedno, jer su svi zajedno najbliži rod, odnosno obitelj gudačkih instrumenata. Kada se sjedinu u slozi i radu, nema ljepše svirke od njihove.¹⁵

Dok su svi zajedno svirali, mjesec je uživao, pomislio je kako lijepo sviraju svi zajedno, pa ih je još jače osvijetlio, a oni su veselo iz tihe i polagane svirke, prešli u glasnu i brzu svirku. Dok su oni svirali, odjednom se digne jedan instrument vojničkog držanja, te zaustavi svirku. Instrument, odnosno truba krene samostalno svirati, slaže se s kontrabasom da svatko ima ono nešto što drugome manjka. Truba smatra da može svirati tako da bude jača od svih. Zajedno u orkestru svira sa svojim prijateljima trombonima. Rogovi se oglašuju, nježni su i plemeniti. Tromboni se krenu nadmetati s trubom, a pridruži im se i helikon. Ksilofon se javlja na mjesto dirigenta, a na njegov znak svi krenu. Nakon izvedbe skladbe, svi su priznali trompeti (trubi), da je u pravu jer je bila najjača. S tom činjenicom nije se mogao pomiriti piccolo, odnosno vrlo mala frula koja može svirati jako visoko. Pobunio se da bi sve bilo bolje kada bi se i on pridružio, jer smatra da je bolji i jači od trumpete. Javlja se fagot, predlaže da pozovu piccola u društvo da se natječe, ali nakon moraju poslušati i njega. Svi su prasnuli u smijeh, smatrajući kako je fagot baš duhovit.¹⁶

Oboa sjedi tužno i melankolično, te promatra srebrnaste zrake mjeseca. Oboa nije bila sretna pozivom starog kontrabasa. Sanjarski je promatrala igru mjesečevih zraka, a riječi kontrabasa su je trgnule iz razmišljanja o ljepoti mjeseca. Ali nije htjela odbiti poziv, da ne pokvari raspoloženje instrumenata i zato im odluči odsvirati nešto, te im predloži da ju prate. Nastao je nesporazum kako će započeti sviranje, te im se javi klarinet koji je jedan od rijetkih koji nije svirao, ali se ne ljuti jer ne mogu svi odjednom doći na red. Poziva prijatelje da se skupe, te da pripaze kako da prate obou. Klarinet da znak za početak. Svi zajedno su zvučali skladno i vješto. Klarinet se jako umorio dirigirajući brzo instrumentima, kaže kako mu je lakše svirati brze note nego dirigirati.¹⁷

¹⁵ https://www.youtube.com/watch?v=xbK0Yfaz1Jk&list=OLAK5uy_kGCLhBJOWf3b0O3BZahyXl-lHehq1FH5E&index=1 Posjećeno 25.05.2024.

¹⁶ https://www.youtube.com/watch?v=SDHwQWNrQuA&list=OLAK5uy_kGCLhBJOWf3b0O3BZahyXl-lHehq1FH5E&index=2 Posjećeno 25.05.2024.

¹⁷ https://www.youtube.com/watch?v=SDHwQWNrQuA&list=OLAK5uy_kGCLhBJOWf3b0O3BZahyXl-lHehq1FH5E&index=2 Posjećeno 25.05.2024.

Klarinet je bio umoran te nije mogao brzo svirati, odsvirao je prekrasnu, nježnu, laganu melodiju. Mjesecu se izvedba klarineta jako svidjela. Svirka instrumenata probudila je i ostala bića, lutke i životinje u trgovini. Svi su se okupili, slušali s najvećom pažnjom svirku instrumenata. Kontrabas sa željom da zabavi pažljivu publiku s veselom kompozicijom, stane u sredinu. Upita prijatelje koju skladbu da odsviraju kako bi zabavili publiku, no nastala je svađa jer je svatko htio svoju skladbu te se nisu mogli dogovoriti. Kontrabas ih je prekinuo i sam odlučio koju će skladbu odsvirati. Skladba koju je predložio bila je o Bumbaru koji je letio i brundao plašeći djecu. Dao je znak i svi u krenuli. Svi su se zajedno složili i bratski svirali.¹⁸

Tako je i u običnom životu. Najviše se postiže općom slogom i međusobnim pomaganjem, a svaki instrument je čarobnjak za sebe. Svak zna i može nešto drugo, a na svoj način izvodi čudesne stvari, a najljepše zvuče kad se međusobno pomažu. Tada mjesec koji je slušao riječi starog kontrabasa zađe preko prozora, u trgovini nestane svjetla, te se i svirka instrumenata počne gubiti. Mjesec se složio sa zadnjim riječima kontrabasa. Mjesec je s tim mislima nasmiješen i dobre volje, nastavio svoj put zvjezdanim nebom.¹⁹

Likovi u priči su mjesec i razni instrumenti, odnosno ksilofon, violina, viola, helikon, violončelo, kontrabas, trompeta (truba), tromboni, rogovi, piccolo, fagot, oboa, klarinet, bubanj.²⁰ Audio priča Instrument čarobnjak traje 35 minuta. Branimir Sakač na kraju izvedbe prikazuje jednu vrlo važnu pouku. Ističe kako se najviše postiže slogom i zajedničkim radom, te da je svaki instrument, odnosno dijete, čarobnjak za sebe i da najljepše zvuče kad si međusobno pomažu.

¹⁸https://www.youtube.com/watch?v=SDHwQWNrQuA&list=OLAK5uy_kGCLhBJOWf3b0O3BZahyXl-lHehq1FH5E&index=2 Posjećeno 25.05.2024.

¹⁹https://www.youtube.com/watch?v=SDHwQWNrQuA&list=OLAK5uy_kGCLhBJOWf3b0O3BZahyXl-lHehq1FH5E&index=2 Posjećeno 25.05.2024.

²⁰https://www.youtube.com/watch?v=SDHwQWNrQuA&list=OLAK5uy_kGCLhBJOWf3b0O3BZahyXl-lHehq1FH5E&index=2 Posjećeno 25.05.2024.

6. Zaključak

„Glazba je sklad, gramatički ustroj rečenice je sklad i priroda brojeva je sklad, stoga ne čudi da glazba kao jedan od najljepših skladova ima toliki utjecaj na sklad ostalih skladova“ (Pavić, 2018, str. 6). Glazba se nalazi svugdje oko nas. Od rođenja, pa sve do kraja života okruženi smo glazbom, a ona nam daje smisao života. Glazba je tu, oko nas u svim životnim situacijama, pričajući o sreći ili tuzi, glazba je tu. S njom se, na neki nama lakši način nosimo s težinom u sebi, s problemima, boli, ali i sa srećom i veseljem. Glazba je uvijek tu, prisutna kako bismo lakše izrazili svoje emocije i s njima se nosili.

„Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje (NKRPOO) je službeni dokument propisan u Republici Hrvatskoj koji sadrži temeljne vrijednosti odgoja i obrazovanja djece u vrtiću“ (NKRPOO, 2014). Dokument sadrži polazišta, načela, vrijednosti i ciljeve, koja su u samom radu detaljnije razrađena (NKRPOO, 2014).

Pjesma je važna za cjelovit razvoj djeteta. Glazba kod djece izaziva emocije, potiče raspoloženje u raznim aktivnostima, stvara pozitivnu atmosferu koja je za djecu iznimno važna. Za rad s djecom odabire se glazba koja u sebi sadrži umjetničku i odgojnu vrijednost jer takva pjesma djeluje na dječje emocije, odgaja umjetnički ukus djece, te razvija pozitivne karakterne osobine (Manasteriotti, 1987).

Glazbene aktivnosti kao što su brojalice, pjevanje, sviranje i slušanje glazbe od velike su važnosti za dijete i njegov cjelovit razvoj. Brojalica je najprirodniji oblik dječjeg glazbenog izražavanja, te doprinosi razvoju dječjeg osjećaja za ritam, glazbeni pamćenje i intonacije (Dobrota, 2012, prema Bašić, 1985). Slušanjem pjesama i pjevanja dijete razvija i unaprjeđuje svoj emocionalni svijet, te upoznaje stvari, osobe i događanja oko sebe (Marić i Goran, 2013). A sviranjem instrumenata djeci se potiče razvoj želje za glazbom, te psihomotorike.

Aktivnosti imaju veliku ulogu u odgoju i obrazovanju djece i u njihovom cjelovitom razvoju. Djeca uče kroz igru, igrajući se ona upoznaju svijet oko sebe, istražuju i tako uče. Stoga je iznimno važno biti upoznat s različitim aktivnostima, kako bi se kao odgajatelj približili djeci, znali odgovoriti na njihove potrebe i kako bismo pristupili svakom djetetu kao pojedincu, odnosno individualno jer svako dijete je individua i treba različite načine i pristupe učenja.

7. Sažetak

U radu se proučava tematika NKRPOO-a, službenog dokumenta propisanog u Republici Hrvatskoj, a sadrži temeljne vrijednosti odgoja i obrazovanja djece u vrtiću. U radu su navedene glazbene aktivnosti kao što su brojalice, pjevanje, sviranje i slušanje glazbe. Za svaku aktivnost navedeno je uz opis svake aktivnosti i njezina uloga i važnost za dijete, te kako utječe na dijete. Istaknuta je važnost glazbe i njezin utjecaj na dijete, te koliko je glazba zapravo prisutna u svakodnevnom životu svih ljudi.

Kao glavni dio rada dolazimo do *Glazbene priče kao sadržaj glazbene aktivnosti u vrtiću* gdje je pobliže opisano samo značenje priče i glazbene priče. Ističe se važnost priče i utjecaj priče i njezino čitanje na dječji razvoj. Priča ima veliki doprinos u bogaćenju djece i njihovog razvoja, te u njihovom boljem razumijevanju svijeta kroz zabavu. Priča ujedno ima i pozitivan utjecaj na socio-emocionalni, kognitivni, govorno- komunikacijski i etički razvoj. Glazbena priča također, doprinosi velikoj važnosti za cjeloviti razvoj djeteta. Glazba kod djece izaziva emocije, potiče raspoloženje u raznim aktivnostima, stvara pozitivnu atmosferu koja je za djecu iznimno važna.

Ključne riječi: NKRPOO, glazba, glazbena priča, dijete

8. Abstract

The paper examines the topic of NKRPOO, an official document prescribed in the Republic of Croatia, which contains the fundamental values of the upbringing and education of children in kindergarten. Musical activities such as counting, singing, playing and listening to music are listed in the paper. For each activity, its role and importance for the child, and how it affects the child, are listed along with the description of each activity. The importance of music and its influence on the child, and how much music is actually present in the everyday life of all people, is highlighted.

As the main part of the work, we come to the Musical Story as the content of the musical activity in the kindergarten, where the meaning of the story and the musical story itself are described in more detail. The importance of the story and the influence of the story and its reading on children's development are emphasized. The story has a great contribution in enriching children and their development, and in their better understanding of the world through entertainment. The story also has a positive impact on socio-emotional, cognitive, speech-communication and ethical development. The musical story also contributes to the overall development of the child. Music evokes emotions in children, stimulates mood in various activities, creates a positive atmosphere that is extremely important for children.

Keywords: NKRPOO, music, musical story, child

9. Literatura

Knjige

1. Crnković, M. (1990). Dječja književnost. *Zagreb: Školska knjiga, 6.*
2. Dobrota, S. (2012). Uvod u suvremenu glazbenu pedagogiju.
3. Gabelica, M. i Težak, D. (2017). Kreativni pristup lektiri. Zagreb: Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet.
4. Gospodnetić, H. (2011). Metodika glazbene kulture za rad u dječjim vrtićima. I i II dio. Zagreb: Mali profesor.
5. Lenzi, P. (2004.) *Musica e fiaba: riflessioni, percorsi e proposte didattiche.*, Pisa: Edizioni ETS
6. Makjanić, V. i Završki J. (1973). Glazbeni odgoj u I, II, i III razredu osnovne škole : Priručnik za nastavnike. Zagreb: Školska knjiga
7. Marić, Lj. i Goran, Lj. (2013). Zapjevajmo radosno. Metodčki priručnik za odgojitelje, studente i roditelje. Zagreb: Golden Marketing – Tehnička knjiga.
8. Manasteriotti, V. (1982). Prvi susret djeteta s muzikom. Zagreb: Školska knjiga.
9. Manasteriotti, V. (1987.) Muzički odgoj na početnom stupnju. Zagreb: Školska knjiga.
10. Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje (2014). Zagreb: Ministarstvo znanosti i obrazovanja.
11. Njirić, N. (2001). Put do glazbe. Priručnik za učitelje. Zagreb: Školska knjiga.
12. Petričević, K. (2018). Ozvučena priča kao način poticanja dječjeg glazbenog stvaralaštva. (Diplomski rad). Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb, Hrvatska.
13. Slunjski, E. (2001). Integrirani predškolski kurikulum. Zagreb: Mali profesor.
14. Tomaš, S., & Dobrota, S. (2015). Oblikovanje glazbene priče Peća i vuk u sustavu eučenja Moodle [Instructional design of the music story Peter and the Wolf in the Moodle e-learning system]. U: *M. Dumančić, & V. Zovko (ur.), Istraživanja paradigmi djetinjstva, odgoja i obrazovanja. V. simpozij: IKT u odgoju i obrazovanju*, 44-53.
15. Velički, V. (2013). Pričanje priča - stvaranje priča: Povratak izgubljenom govoru. Zagreb: Alfa.

Internetske stranice

1. pjevanje. Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2013. – 2024. Pristupljeno 22. 5. 2024. <https://www.enciklopedija.hr/clanak/pjevanje>
2. Valter, D. (2017). Utjecaj Glazbenih aktivnosti u vrtiću na razvoj kasnijeg glazbenog interesa kod djeteta (Završni rad). Zagreb: Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet. Preuzeto s <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:147:655648>
3. Mendeš, B. i Dobrota, S. (2023). Glazba u kurikulumu ranoga i predškolskoga odgoja. *Croatian Journal of Education*, 25 (2), 639-671. <https://doi.org/10.15516/cje.v25i2.4738>
4. https://hjp.znanje.hr/index.php?show=search_by_id&id=eVdvUBM%3D Posjećeno 25. 5. 2024.
5. <https://www.culturenet.hr/s-s-prokofjev-peca-i-vuk-simfonijska-prica-za-djecu/39949> Posjećeno 22. 5. 2024.
6. Prokofjev, Sergej Sergejevič. Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2013. – 2024. Pristupljeno 22. 5. 2024. <https://www.enciklopedija.hr/clanak/prokofjev-sergej-sergejevic>
7. <https://www.youtube.com/watch?v=ZbLU8CvC-Sc> Posjećeno 25. 5. 2024.
8. Sakač, Branimir. *Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje*. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2013. – 2024. Pristupljeno 25. 5. 2024. <https://www.enciklopedija.hr/clanak/sakac-branimir>
9. https://www.youtube.com/watch?v=xbK0Yfaz1Jk&list=OLAK5uy_kGCLhBJOWf3b0O3BZahyXI-IHehq1FH5E&index=1 Posjećeno 25. 5. 2024.
10. https://www.youtube.com/watch?v=SDHwQWNrQuA&list=OLAK5uy_kGCLhBJOWf3b0O3BZahyXI-IHehq1FH5E&index=2 Posjećeno 25. 5. 2024.
11. <https://stadaslusamdanas.wordpress.com/2012/11/04/05-11-sergej-prokofjev-peca-i-vuk/> Posjećeno 25. 5. 2024
12. Nikolić, L. (2018). Utjecaj glazbe na opći razvoj djeteta. *Napredak*, 159 (1 - 2), 139-158. Preuzeto s <https://hrcak.srce.hr/202779>
13. Pavić, I. (2018). Glazbene aktivnosti u jasličkoj dobi djece : Glazbene aktivnosti u jasličkoj dobi djece (Završni rad). Rijeka: Sveučilište u Rijeci, Učiteljski fakultet. Preuzeto s <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:189:008549>
14. Franolić, J. (2018). Slušanje glazbe putem glazbenih audio priča u predškolskom odgoju i obrazovanju (Doctoral dissertation, University of

Rijeka. Faculty of Teacher Education in Rijeka).
<https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:189:062756>

SVEUČILIŠTE U SPLITU
FILOZOFSKI FAKULTET

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

kojom ja Manica Mišćević, kao pristupnik/pristupnica za stjecanje zvanja sveučilišnog/e prvostupnika/ce ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja izjavljujem da je ovaj završni rad rezultat isključivo mogega vlastitoga rada, da se temelji na mojim istraživanjima i oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio završnog rada nije napisan na nedopušten način, odnosno da nije prepisan iz necitiranoga rada, pa tako ne krši ničija autorska prava. Također izjavljujem da nijedan dio ovoga završnog rada nije iskorišten za koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanovi.

Split, 19.09.2024.

Potpis Manica Mišćević

Izjava o pohrani i objavi ocjenskog rada
(završnog/diplomskog/specijalističkog/doktorskog rada - podcrtajte odgovarajuće)

Student/ica: MARINA MIKIĆEVIĆ

Naslov rada: GLAZBENE PRIČE PEČA I VUK I

Znanstveno područje i polje: INSTRUMENT ĆAROBUNJAK KAO SADRŽAJ GLAZBENE AKTIVNOSTI U VRTIĆU
društvene znanosti, pedagogija

Vrsta rada: završni

Mentor/ica rada (ime i prezime, akad. stupanj i zvanje):
Suježana Dobrota, prof. dr. sc.

Komentor/ica rada (ime i prezime, akad. stupanj i zvanje):

Članovi povjerenstva (ime i prezime, akad. stupanj i zvanje):
Suježana Dobrota, prof. dr. sc.
Daniela Pelašić, dr. sc.
Marija Krnić, doc. dr. sc.

Ovom izjavom potvrđujem da sam autor/autorica predanog ocjenskog rada (završnog/diplomskog/specijalističkog/doktorskog rada - zaokružite odgovarajuće) i da sadržaj njegove elektroničke inačice u potpunosti odgovara sadržaju obranjenog i nakon obrane uređenog rada.

Kao autor izjavljujem da se slažem da se moj ocjenski rad, bez naknade, trajno javno objavi u otvorenom pristupu u Digitalnom repozitoriju Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Splitu i repozitoriju Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu (u skladu s odredbama Zakona o visokom obrazovanju i znanstvenoj djelatnosti (NN br. 119/22).

Split, 19.09.2024

Potpis studenta/studentice: Marina Mikićević

Napomena:

U slučaju potrebe ograničavanja pristupa ocjenskom radu sukladno odredbama Zakona o autorskom pravu i srodnim pravima (111/21), podnosi se obrazloženi zahtjev dekanici Filozofskog fakulteta u Splitu.